

Klimaattransitieplan 2025 - 2027

CO₂-Prestatieladder Trede 1

Gemeente Helmond

Versie 30 oktober 2025

Opgesteld in samenwerking met Aveco de Bondt

Vastgesteld in de directievergadering van 30 oktober 2025

Samenvatting

Gemeente Helmond zet zich al vele jaren in voor een beter klimaat. Dit doen we samen met onze inwoners, bedrijven en partners in de stad. Onze ambitie is om in 2035 klimaatneutraal te zijn; als stad, en als organisatie. Ter ondersteuning daarvan implementeren we in 2025 de Trede 1 van CO₂-Prestatieladder (Versie 4.0) als managementsysteem in onze organisatie.

Doel

Het doel van de implementatie van de CO₂-Prestatieladder in onze organisatie is reductie van de CO₂-uitstoot in de bedrijfsvoering. Beter inzicht in ons energieverbruik en onze CO₂-uitstoot helpt om gericht maatregelen te nemen en beter te sturen op het realiseren van onze reductiedoelstellingen. Daarnaast willen we, door onze inzichten en ervaringen te delen, invulling geven aan onze voorbeeldfunctie en samen sneller en meer bereiken; intern, met partners en in de keten.

Inzicht

De CO₂-Prestatieladder is als managementsysteem van toepassing op de hele organisatie van gemeente Helmond, exclusief verbonden partijen.

De belangrijkste conclusies uit de emissie-inventaris en energiebeoordeling zijn:

- In het basisjaar 2024 was ons energieverbruik ruim 31.000 GJ en de CO₂-emissie ongeveer 553 ton CO₂. Dat is ongeveer 0,68 ton CO₂ per fte, wat uit vergelijking met sectorgenoten duidt op een efficiënte bedrijfsvoering en een relatief lage klimaatimpact per medewerker.
- Verwarming van onze panden is veruit de grootste bron (95%) van uitstoot. Hier ligt veel potentieel voor reductie, bijvoorbeeld via isolatie of alternatieve verwarmingssystemen.
- Zakelijke reizen en leasewagens zijn relatief kleine bronnen van uitstoot, maar kunnen met gerichte maatregelen verder worden teruggedrongen.
- Elektriciteit heeft een groot aandeel in het energieverbruik, maar draagt dankzij groene stroom niet bij aan de CO₂-uitstoot. Toch blijft energiebesparing cruciaal, want het bespaart kosten, vermindert de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, en is essentieel voor een stabiel en betaalbaar energienet.

Reductie

Onze ambitie als stad en organisatie is: Klimaatneutraal zijn in 2035. Voor de korte termijn (2025 – 2027) is dit uitgewerkt in de volgende subdoelen en maatregelen:

Op basis van de huidige maatregelen en plannen lijkt het haalbaar om de CO₂-doelstellingen tot en met 2027 te realiseren. Tegelijkertijd is het essentieel om de daadwerkelijke effecten van deze maatregelen jaarlijks te monitoren. Alleen door structurele metingen en evaluaties kunnen we vaststellen of de beoogde reductie ook daadwerkelijk wordt bereikt. Indien nodig kunnen op basis van deze inzichten aanvullende acties worden ingezet.

Samenwerking

Om de beoogde reductie te kunnen realiseren is verdere samenwerking in de regio van belang. Bijvoorbeeld voor het mogelijk maken van alternatieve bronnen van verwarming en de verduurzaming van stadswarmte. Uit inventarisatie van bestaande samenwerkingsverbanden waarin de gemeente deelneemt blijkt dat we deelnemen aan meer dan 30 samenwerkingen, waarvan 7 samenwerkingen in het bijzonder relevant zijn voor de bedrijfsvoering.

Verantwoordelijkheden en sturing

Binnen de stuurcyclus van het CO₂-managementsysteem dat voor de CO₂-Prestatieladder is ingericht, wordt de Deming-circle gevolgd om continue verbetering te borgen. Hierin worden vier fasen onderscheiden: Plan, Do, Check, Act. Per fase is uitgewerkt welke activiteiten en documenten wanneer nodig zijn, wie daarvoor verantwoordelijk is en hoe we monitoren en bijsturen

Inhoud

Samenvatting	3
1 Inleiding	7
2 Organisatorische context	8
2.1 Afbakening van de organisatie	8
2.2 Organisatiebeschrijving	8
2.3 Wettelijke verplichtingen	8
3 Energieverbruik en emissies	11
3.1 Basisjaar	11
3.2 Methodiek en achtergrond	11
3.3 Inzicht	12
4 Reductiedoelstellingen	15
4.1 Klimaatdoelen gemeente Helmond	15
4.2 Vertaling naar scope 1 en 2 CO ₂ -reductiedoelstellingen	15
4.3 Strategie en beleid	16
5 Plan van Aanpak voor de korte termijn	21
5.1 Maatregelen overzicht	21
5.2 Prognose van de footprint op basis van de maatregelen	24
5.3 Financiering	24
6 Samenwerking	25
7 Verantwoordelijkheden en sturing	26
7.1 Stuurcyclus	26
7.2 Sleutelpersonen en verantwoordelijkheden	27
7.3 Monitoring en meting	30
7.4 Afwijkingen, corrigerende en preventieve maatregelen	30
7.5 Documentatiesysteem	30
Bijlage 1 Onderbouwing ambitieniveau	31

Over de CO₂-Prestatieladder

Met een certificaat op de CO₂-Prestatieladder toont een organisatie aan dat ze inzicht heeft in haar CO₂-uitstoot, dat er ambitieuze doelstellingen en maatregelen worden genomen om deze uitstoot te reduceren en dat de organisatie hier continu in verbetert. Het certificaat is op 3 verschillende niveaus, ('treden') te behalen: op trede 1 gaat het om de uitstoot en het energieverbruik van de eigen organisatie en worden er plannen voor de korte termijn opgesteld. Op trede 2 wordt er ook werk gemaakt van de CO₂-uitstoot en energieverbruik in de keten (scope 3) en wordt er verwacht dat de organisatie een strategie voor de middellange termijn heeft. Op trede 3 wordt er verwacht dat alle relevante emissies kwantitatief in beeld zijn en moet de strategie in lijn zijn met volledige klimaatneutraliteit in 2050.

Elke gecertificeerde organisatie wordt jaarlijks ge-audit door een onafhankelijke en geaccrediteerde Certificerende Instelling. Een gecertificeerde organisatie heeft hierdoor gegarandeerd een werkend CO₂-managementsysteem voor de organisatie, dat jaarlijks wordt getoetst op ambities, reductie en continue verbetering. Hoewel de meeste gecertificeerde organisaties bedrijven zijn, kunnen ook andere typen organisaties een certificaat halen voor de CO₂-Prestatieladder.

1 Inleiding

De gemeente Helmond wil een duurzame, innovatieve en gezonde gemeente zijn. We werken aan een levendige stad waar het fijn wonen, werken en recreëren is, nu en in de toekomst. Gemeente Helmond zet zich daarom al vele jaren in voor een beter klimaat. Dit doen we samen met onze inwoners, bedrijven en partners in de stad.

Onze ambitie is om in 2035 klimaatneutraal te zijn; als stad, en als organisatie. Ter ondersteuning daarvan implementeren we dit jaar (2025) de CO₂-Prestatieladder (Versie 4.0, Trede 1) als managementsysteem in onze organisatie. En sinds 2023 zetten we de CO₂-Prestatieladder in als aanbestedingsinstrument.

Al in 2009 publiceerde de gemeente Helmond haar eerste klimaatbeleidsplan 'Helmond op weg naar klimaatneutraliteit'. En de afgelopen jaren zette de gemeente op vele vlakken stappen op het gebied van CO₂- en energiebesparing. De gemeente gebruikt bijvoorbeeld 100% groene stroom, het nieuwe 'Huis voor de stad' heeft een WELL GOLD-certificering en is energiezuinig met warmte-koude opslag en zonnepanelen en de gemeente koopt maatschappelijk verantwoord in. Ook in de regio en de keten is de gemeente actief. Zo lopen er diverse programma's en projecten om de stad zelf steeds verder te verduurzamen op het gebieden als warmte, mobiliteit, energie, grond-, weg- en waterbouw en wonen. En de gemeente werkt via de Klimaatmissie met gemeente Eindhoven samen met bedrijven, kennisinstellingen, partners en inwoners om sneller duurzamer worden.

Doel

Het doel van de implementatie van de CO₂-Prestatieladder in onze organisatie is reductie van de CO₂-uitstoot in de bedrijfsvoering. Beter inzicht in ons energieverbruik en onze CO₂-uitstoot helpt daarbij om gericht maatregelen te nemen en beter te sturen op het realiseren van onze reductiedoelstellingen. Daarnaast willen we, door onze inzichten en ervaringen te delen, invulling geven aan onze voorbeeldfunctie en samen sneller en meer bereiken; intern, met partners en in de keten.

Opzet en inhoud klimaattransitieplan

Dit klimaattransitieplan vormt een essentieel onderdeel van het managementsysteem en beschrijft de strategie en het plan van aanpak voor energie- en CO₂-reductie op de korte termijn. Het voornemen is om dit plan komend jaar uit te breiden met een middellange- en langetermijnstrategie, tot een volwaardig klimaattransitieplan volgens de eisen van de CO₂-Prestatieladder. Dit klimaattransitieplan bevat:

- Een beknopte beschrijving van de organisatie en afbakening
- De belangrijkste inzichten in energieverbruik en CO₂-emissies in het basisjaar 2024;
- De CO₂- en energie-reductiedoelstellingen
- Strategieën en maatregelen om deze doelen te behalen;
- Een analyse van de samenwerkingsrelaties en – behoefte;
- De integratie in de organisatie, inclusief verantwoordelijkheden en sturing;
- De onderbouwing van het ambitieniveau.

Het klimaattransitieplan sluit aan op andere documenten binnen het managementsysteem, zoals de footprint, energiebeoordeling, kwaliteitsmanagementplan en de communicatie- en samenwerkingsstrategie. Samen vormen deze documenten een samenhangend geheel waarmee gemeente Helmond structureel werkt aan het verduurzamen van de eigen bedrijfsvoering.

2 Organisatorische context

2.1 Afbakening van de organisatie

Op trede 1 richt de CO₂-Prestatieladder zich op de CO₂-uitstoot van het energiegebruik van de eigen organisatie. Om te bepalen welke onderdelen van gemeente Helmond binnen het bereik van de CO₂-Prestatieladder vallen is de mate van operationele zeggenschap van alle verbonden partijen geanalyseerd op basis van de 'operationele controle'-methode. Uitgangspunt daarbij is dat alle organisaties, samenwerkingsverbanden en verbonden partijen waarover operationeel zeggenschap bestaat (aandeel > 50%) worden meegenomen. Dit staat nader beschreven in de Memo Organisatorische grenzen en bijbehorend overzicht van verbonden partijen. Conclusie uit de analyse van verbonden partijen is dat alleen de eigen gemeentelijke organisatie wordt meegenomen binnen de organisatorische grens, en geen van de verbonden partijen.

2.2 Organisatiebeschrijving

Helmond is een middelgrote stad in Zuid-Oost Brabant met ruim 96.000 inwoners. De stad staat aan het begin van een schaalessprong: een groei naar ongeveer 115.000 inwoners in 2040.

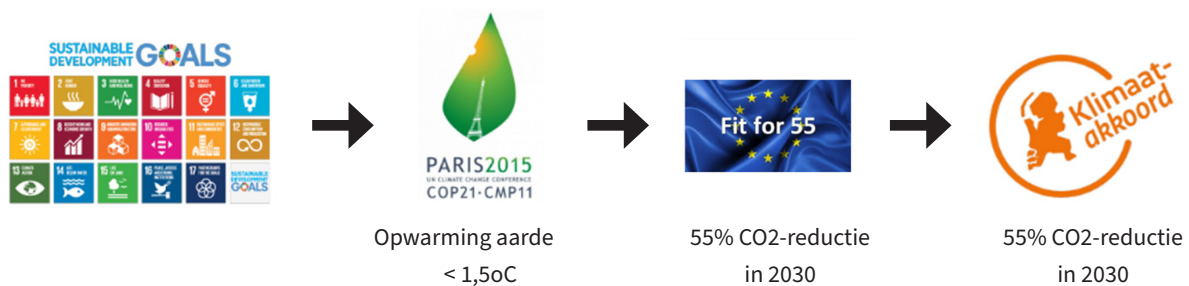
De gemeente Helmond is georganiseerd in 8 afdelingen en een staf, onder leiding van het directieteam. Daarnaast zijn het museum en theater Het Speelhuis twee aparte afdelingen van onze organisatie, met elk een eigen directeur. De CO₂-Prestatieladder is als managementsysteem van toepassing op de hele organisatie van gemeente Helmond. Voor Trede 1 ligt de focus echter vooral op afdelingen die verantwoordelijk zijn voor bedrijfsvoering, realisatie en beheer. Deze zijn daarom vertegenwoordigd in het projectteam (zie hoofdstuk 7 Stuurcyclus.)

Voor trede 1 van de CO₂-Prestatieladder is een selectie gemaakt van het vastgoed van de gemeente Helmond. Het managementsysteem heeft (voor trede 1) alleen betrekking op de panden waarvoor we de energierekening betalen en waar medewerkers van onze organisatie werken, of waar we als organisatie zelf (de grootste) invloed hebben op het energieverbruik. Panden die worden verhuurd aan derden worden dus niet meegenomen. De emissies door energiegebruik van de huurders zijn daarmee gecategoriseerd als de scope 3 categorie 'Downstream geleaste activa'.

Daarnaast heeft de gemeente diverse voertuigen en voorzieningen in de openbare ruimte in bezit (zoals openbare verlichting, gemalen en pompen), gebruik en beheer die relevant zijn voor de CO₂-Prestatieladder. Volgend hoofdstuk gaat hier nader op in.

2.3 Wettelijke verplichtingen

Er zijn vele wettelijke verplichtingen rondom energiebesparing, duurzame energie en CO₂-reductie. Overkoepelend zijn er de internationale verdragen en regels, zoals het Kyoto-Protocol (2005), de duurzame ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties, de Sustainable Development Goals (2016) en het Verdrag van Parijs (2015). In de Europese Unie: de Green Deal (2019) en Fit for 55 (2021). En op nationaal niveau in het Klimaatakkoord (2019) en de Omgevingswet (2024).

Figuur 1: Beleidscontext

Landelijk en op Europees niveau hebben we met de doelstelling om in 2050 tot nagenoeg 0 kg CO₂-uitstoot te komen. Concreet betekent 0 kg CO₂-uitstoot in 2050 een CO₂-reductie van 95% ten opzichte van 1990. Hiervoor wordt in 2030 een tussenstap genomen. Het Klimaatakkoord beschrijft als doel 49% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van 1990. De EU verhoogde dit doel tot 55%.

Voor de bedrijfsvoering hebben we te maken met diverse nationale en internationale wettelijke verplichtingen over energiebesparing, duurzame energie en CO₂-reductie.

In deze paragraaf volgt een korte beschrijving van de belangrijkste wettelijke verplichtingen voor onze organisatie en hoe wij daar rekening mee houden.

Vastgoed (bron: [Wettchecker energiebesparing | RVO.nl](https://wettchecker.energiebesparing.rvo.nl))

- **Energielabel C**

Vanaf 1 januari 2023 moesten kantoorgebouwen, inclusief publiek vastgoed, minimaal energielabel C hebben.

Deze verplichting staat in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl).

De kantoorgebouwen van gemeente Helmond voldoen aan deze eis. Gemeentelijke kantoorgebouwen zijn hierop geïnterpreteerd en waar noodzakelijk zijn maatregelen genomen.

- **Energiebesparings- en informatieplicht**

De energiebesparingsplicht verplicht bedrijven en instellingen om alle energiebesparende maatregelen - met een terugverdientijd van 5 jaar of minder - uit te voeren. Dit is geregeld in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en de Omgevingsregeling.

De energiebesparingsplicht geldt voor locaties met een jaarlijks energiegebruik vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas(equivalent). En dus voor de meeste gemeentelijke panden waarop de CO₂-Prestatieladder trede 1 betrekking heeft.

De informatieplicht verplicht ons om voor deze panden (waarvoor ook de energiebesparingsplicht geldt) de getroffen energiebesparende maatregelen te melden. Voor eind 2023 hebben wij onze panden geïnterpreteerd op wettelijk erkende maatregelen (EML-maatregelen) en aan het bevoegd gezag (Omgevingsdienst) gerapporteerd.

Dit moet eens per 4 jaar (volgende rapportage voor 1 december 2027). In 2024 zijn de verplichte maatregelen (voor de panden in het managementsysteem) verder uitgewerkt en grotendeels uitgevoerd.

Alleen implementatie van het energiemonitoringssysteem staat voor 2026 op de planning.

- **Energie-audit**

De Europese Energie-Efficiëntie Richtlijn (EED) is een diepgaandere energie-auditplicht. Vastgesteld in 2012, met updates in 2018 en 2023. Het verplicht gemeente Helmond (net als andere grote ondernemingen met minimaal 250 fte of €50M omzet/€43M balanstotaal) tot een energie-audit, elke vier jaar. We rapporteren hierover aan de RVO.

- **Energieprestatie-eis en verplichte keuring gebouwinstallaties.**

De Europese Commissie stelt eisen aan de energieprestatie van gebouwen in de EPBD III, om het energieverbruik te verminderen. Dit omvat systeemeisen voor technische bouwsystemen (verwarming, koeling, ventilatie ea), technische keuring van verwarmings- en aircosystemen en aanleg van laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen.

- **Europese Richtlijn energieprestatie van gebouwen EPBD IV**

Met deze richtlijn wil de Europese Commissie stimuleren om de energieprestatie van gebouwen verbeteren. Deze moet nog onderdeel worden van de Nederlandse wetgeving (2026). Concreet betekent dit dat vanaf 1 januari 2028 de eis geldt dat nieuwe overheidsgebouwen emissievrij zijn, met een lage energievraag. En vanaf 1 januari 2030 geldt dit voor alle nieuwe gebouwen

Mobiliteit

- **Schone en energiezuinige wegvoertuigen**

De Richtlijn bevordering van schone en energiezuinige wegvoertuigen (Clean Vehicles Directive) verplicht ons bij aanbestedingen om schone en energiezuinige wegvoertuigen aan te besteden.

Concreet betekent dit:

- sinds 2021 bij aanbesteding van wegvoertuigen en vervoersdiensten verplichte percentages schone of emissievrije wegvoertuigen opnemen en op TenderNed gegevens invullen over de naleving van de CVD;
- Naar verwachting volgt een aanscherping en uitbreiding van de verplichtingen rond 2030.

- **Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit**

Sinds 1 juli 2024 geldt de Rapportageverplichting werkgebonden personenmobiliteit, volgens het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Deze richt zich op zakelijk verkeer en woon-werkverkeer van werknemers van organisaties met 100 of meer medewerkers. Doel is het terugdringen van de CO₂-uitstoot door deze vervoersbewegingen. Gemeente Helmond voldoet aan deze verplichting; juni 2025 is de eerste rapportage ingediend bij de RVO.

3 Energieverbruik en emissies

3.1 Basisjaar

Inzicht in het energieverbruik en de uitstoot van broeikasgassen vormt de basis voor het Klimaattransitieplan. Daarbij is het noodzakelijk een historisch basisjaar vast te stellen, om gegevens over de jaren met elkaar te kunnen vergelijken. Tijdens de voorbereiding van de certificering zijn beschikbare gegevens uit eerdere jaren getoetst op geschiktheid, volgens de daarvoor geldende vereisten.

De eerste berekeningen van de CO₂-uitstoot van de gemeente Helmond zijn gemaakt in het klimaatbeleidsplan van 2009. Op dat moment was er nog geen landelijk monitoringsprotocol en de landelijke klimaatmonitor (databank met energie- en klimaatgegevens) was nog volop in ontwikkeling. Eind 2010 werd het eerste landelijke protocol voor monitoring van lokale energie- en klimaatdoelen vastgesteld, wat leidde tot andere cijfers.

De klimaatbegrotingen van 2017 en 2021 zijn gebaseerd op het meest actuele monitoringsprotocol van dat moment. De klimaatbegrotingen gaan echter over het gehele grondgebied van de gemeente Helmond, met al haar inwoners en bedrijven. Hierin is het aandeel van de gemeentelijke organisatie niet afzonderlijk gekwantificeerd.

Tijdens het samenstellen van het dossier voor de CO₂-Prestatieladder is voor het eerst een emissie inventaris in lijn met de norm van Handboek 4.0 opgesteld. Deze CO₂-Footprint over 2024 is daarom als basisjaar genomen en dus als nulmeting voor ons CO₂-beleid.

Het basisjaar vormt het uitgangspunt voor het meten van de voortgang op de CO₂-doelstellingen in de komende jaren.

3.2 Methodiek en achtergrond

Het energieverbruik en de uitstoot van broeikasgassen zijn in beeld gebracht voor scope 1 en 2 en zakelijke reizen van de eigen gemeentelijke organisatie, in lijn met het GHG-Protocol, ISO 14064-1 en de CO₂-Prestatieladder (Handboek 4.0, trede 1).

Voor de voetafdruk van het basisjaar is gekozen om deze nog in lijn te houden met de methodiek uit Handboek 3.1, zodat deze zoveel mogelijk in lijn is met de CO₂-voetafdruk van gemeenten die al eerder op handboek 3.1 gecertificeerd zijn. De uitgangspunten hiervoor zijn:

- Toepassing van 'Well to Wheel' factoren: de optelsom van de uitstoot van winning, productie (Well-to-Tank emissies) en gebruik (Tank-to-Wheel emissies).
- We passen market-based emissiefactoren toe
- Scope 1, 2 én de scope 3 categorie zakelijke reizen

Met deze uitgangspunten is de CO₂-voetafdruk in lijn met de norm (Handboek 4.0, trede 1), en ook goed vergelijkbaar met de voetafdrukken van andere organisaties.

Meer details zijn te vinden in de energiebeoordeling, de emissie-inventaris en de voortgangsrapportage.

3.3 Inzicht

De gemeente Helmond werkt actief aan een duurzame toekomst. Sinds 2009 zijn al diverse maatregelen genomen die bijdragen aan CO₂-reductie. Zo is het gemeentelijk wagenpark deels geëlektrificeerd, liggen er zonnepanelen op meerdere gemeentelijke gebouwen, wordt uitsluitend groene stroom ingekocht en is het nieuwe gemeentehuis gebouwd volgens hoge energieprestatienormen.

In het basisjaar 2024 was ons energieverbruik ruim **31.000 GJ**.

De CO₂-emissie was ongeveer **553 ton CO₂**.

Dat is ongeveer **0,68 ton CO₂ per fte** (uitgaande van 812 fte op 31/12/24).

Tabel 1 geeft een specificatie van het energieverbruik en onze CO₂-voetafdruk (in CO₂-equivalenten) in 2024, binnen scope 1, 2 en zakelijke reizen. Figuur 2 en 3 visualiseren dit.

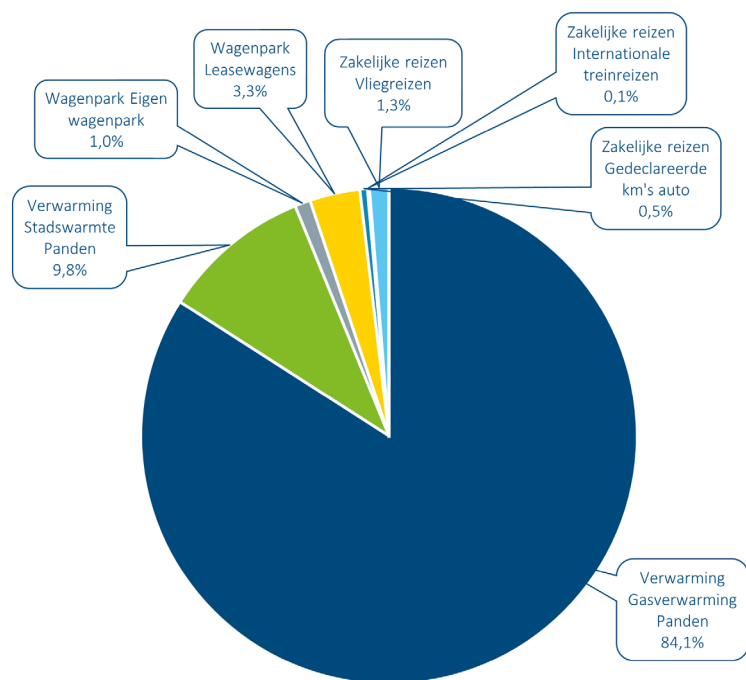
Tabel 1: Energieverbruik en CO₂-emissie 2024, Market-based en Whell to wheel. Scope 1, 2 en zakelijke reizen

Categorie	Energie (MJ)	Emissie (Ton CO ₂ e)
Scope 1: directe emissies		
Gasverwarming Panden	6.894.383	465
Eigen wagenpark	57.800	5
Leasewagens	133.311	12
Scope 2: indirecte emissies		
Stadswarmte Panden	569.982	54
Eigen wagenpark groene stroom	3.320	0
Leasewagens grijze stroom	45.246	6
Elektriciteit - afgenomen	23.157.490	0
Elektriciteit - opgewekt	133.726	0
Scope 3: zakelijke reizen		
Gedeclareerde km's auto	20.787	3
Gedeclareerde km's OV	32.128	0
Internationale treinreizen	3.301	0
Vliegreizen	41.655	7
Eindtotaal	31.093.128	553

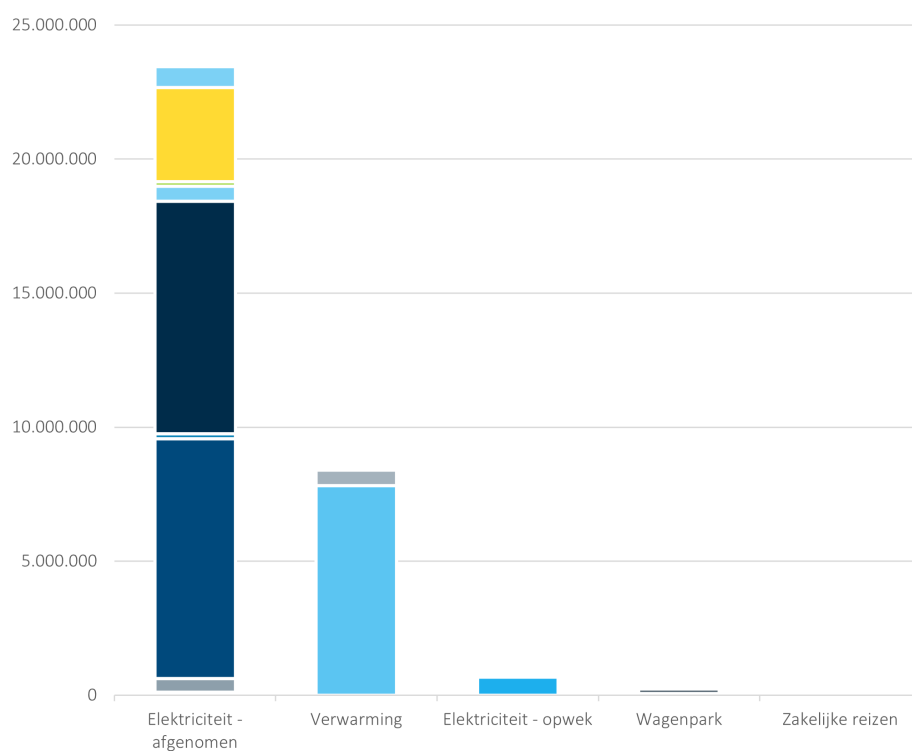
Scope 1 (directe emissies) is verantwoordelijk voor het overgrote deel van de CO₂-uitstoot, ondanks dat het energieverbruik relatief beperkt is.

Scope 2 (indirecte emissies via ingekochte energie) verbruikt de meeste energie, maar draagt minder bij aan de uitstoot, mede doordat een groot deel van de elektriciteit groen is.

Scope 3 (zakelijke reizen) heeft een zeer beperkte impact.

Figuur 2: Aandeel scope 1,2 en zakelijke reizen in 553 ton CO₂-uitstoot over 2024

Figuur 3: Gebruikte energie in 2024 (MJ)

Conclusies hieruit zijn:

- Verwarming is veruit de grootste bron (bijna 95%) van uitstoot. Hier ligt veel potentieel voor reductie, bijvoorbeeld via isolatie of alternatieve verwarmingssystemen.
- Zakelijke reizen en leasewagens zijn relatief kleine bronnen van uitstoot, maar kunnen met gerichte maatregelen verder worden teruggedrongen.
- Elektriciteit heeft een groot aandeel in het energieverbruik, maar draagt dankzij groene stroom niet bij aan de CO₂-uitstoot.

Toch blijft ook energiebesparing cruciaal, omdat het de behoefte aan nieuwe energieopwekking vermindert, de druk op het stroomnet verlaagt, en helpt bij het beheren van de eindige natuurlijke hulpbronnen.

Het bespaart kosten, vermindert de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen, en is essentieel voor een stabiel en betaalbaar energienet, vooral gezien het stijgende elektriciteitsverbruik en de uitdagingen rondom de infrastructuur.

4 Reductiedoelstellingen

In 2019 heeft Helmond zich, net als andere gemeenten, gecommitteerd aan het Nederlandse Klimaatakkoord. Dit houdt in dat Helmond bijdraagt aan de landelijke reductienorm van 55% in 2030 en voor het stedelijk gebied streeft naar minimaal 25% CO₂-reductie in 2025 ten opzichte van 1990. Deze doelstellingen vormen de basis voor een nadere uitwerking van diverse plannen en projecten in Helmond. In dit hoofdstuk een korte samenvatting van de nadere uitgewerkte Helmondse klimaatdoelen voor onze bedrijfsvoering.

4.1 Klimaatdoelen gemeente Helmond

Begin 2024 stelde de Helmondse gemeenteraad de Omgevingsvisie 2040 vast, met daarin de doelstelling: **‘...Helmond is in 2035 klimaatneutraal...’**

Deze doelstelling is gebaseerd op het Klimaatbeleid (2009). Daarin definieert de gemeente ‘klimaatneutraal’ als: *[...] bronnen die zich bevinden binnen de gemeentegrenzen van Helmond geen negatieve invloed mogen hebben op het klimaat. Dit kan uitsluitend worden bereikt door een sterke reductie van de uitstoot van broeikasgassen (waaronder CO₂, methaan) (p. 11).*

In het Climate City Contract dat de gemeente heeft afgesloten samen met de gemeente Eindhoven als onderdeel van de NetZeroCities (september 2024) staat opgenomen dat de gemeente toezegt om in 2030 55% te reduceren en te richten op 80% reductie in 2035 met een maximum van 20% compensatie door middel van mitigerende maatregelen.

4.2 Vertaling naar scope 1 en 2 CO₂-reductiedoelstellingen

In lijn met de klimaatdoelstelling wil de gemeente een volledig klimaatneutrale bedrijfsvoering hebben gerealiseerd in 2035. Dat betekent: **100% CO₂-reductie in scope 1 en in scope 2 in 2035**

Om op korte termijn goed te kunnen sturen op reductie is de doelstelling voor de korte termijn: **-30% CO₂ per FTE in 2027, ten opzichte van 2024.**

Omdat we verwachten dat de organisatie de komende jaren zal groeien is de korte termijn doelstelling gerelateerd aan het aantal FTE werkzaam voor de gemeente. Daarmee doen we recht aan de continue verduurzaming van de organisatie ondanks de groei.

Om goed sturing te kunnen geven zijn er in het kader van de CO₂-Prestatieladder een aantal subdoelen opgesteld:

- 100% zero emissie wagenpark in 2035
- 25% CO₂-Reductie op Gasverwarming in 2027, ten opzichte van 2024
- 2% energiebesparing per jaar in MJ per inwoner
- Behoud van 100% groene stroom

Het grootste deel (94,5%) van de CO₂-uitstoot wordt veroorzaakt door de verwarming van panden (Gasverwarming 85,9% en stadswarmte 8,6%), Daarom ligt er een focus op de verduurzaming van panden binnen het reductiebeleid.

De verwachting is dat de CO₂-Reductie tot 2030 sneller zal verlopen dan de periode 2030-2035. Er zijn per jaar verschillen in de hoeveelheid beoogde reductie, afhankelijk van de renovatie en vervangingsopgave en voortgang op de maatregelen in de panden. (Bron: Routekaart verduurzaming vastgoed).

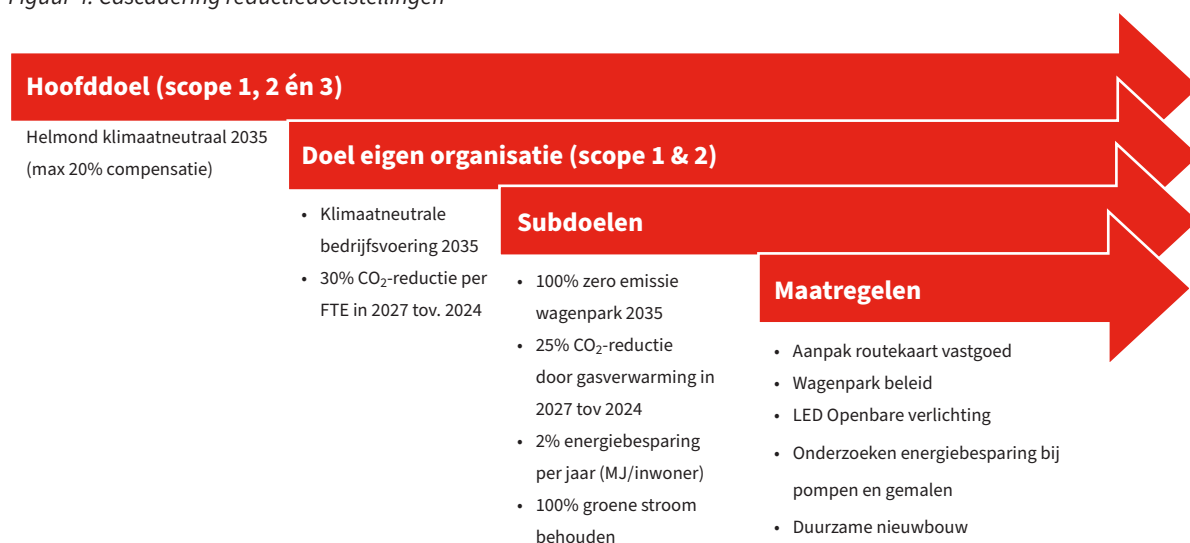
We zien dat vanuit vastgoed de beoogde reductie naar aanleiding van de maatregelen 73% is in 2030 en 83% in 2035, ten opzichte van 1990. Omgerekend naar het basisjaar betreft dat ongeveer 38% reductie in 2030 ten opzichte van 2024, in stappen van gemiddeld 7,7% per jaar.

In het bestaande beleid zijn op dit moment nog geen concrete doelstellingen vastgesteld om energie te reduceren, al wordt er wel verwezen naar het belang van energiereductie in de omgevingsvisie 2040.

De gemeente heeft echter wel ingezet de afgelopen jaren om energie te besparen, bijvoorbeeld door:

- 80% van de openbare verlichting naar LED over te zetten en dimmen
- vergroten efficiëntie en aanpassingen aan installaties in civiele kunstwerken en gemalen
- Verduurzaming van panden.

Figuur 4: Cascadering reductiedoelstellingen

4.3 Strategie en beleid

Klimaatbeleid

Op 10 februari 2009 ondertekenden ongeveer 350 burgemeesters van Europese steden, waaronder Helmond, het Convenant of Mayors. Daarin beloofden zij in hun klimaatbeleid verder te gaan dan de eerder vastgestelde Europese klimaatdoelstellingen. Dit is de basis geweest voor het Klimaatbeleid (2009) en de ambitie om in 2035 klimaatneutraal te zijn.

Het Klimaatbeleid van 2009 besteedt specifiek aandacht aan klimaatneutraliteit van de gemeente Helmond als bedrijf. In dit plan is destijds al geconstateerd dat dit de hele gemeentelijke organisatie raakt, op het gebied van huisvesting, openbare verlichting, inkoop, personeel en vervoer. De in het beleid opgenomen doelstelling om in 2012 als organisatie klimaatneutraal te zijn bleek echter niet haalbaar.

De totale CO₂-uitstoot in Helmond werd in de klimaatbegroting van 2021 geraamd op 549 kton, met een licht dalende trend sinds 2015. Welk deel hiervan is toe te schrijven aan de gemeentelijke bedrijfsvoering werd hierbij echter niet genoemd. Wel werd in de klimaatbegroting een inschatting gemaakt van de toekomstige CO₂-uitstoot, rekening houdend met het verwachte effect van (beleids)ontwikkelingen en geplande projecten. Afgezet tegen de ambitie van Helmond om in 2035 klimaatneutraal te zijn, werd geconcludeerd dat er nog een grote opgave ligt.

Omgevingsvisie

De koers voor ruimtelijk-fysieke ontwikkeling in de hele gemeente naar 2040 hebben we vastgelegd in de [Omgevingsvisie Helmond 2040](#) (2024). De belangrijkste opgaven en ontwikkelingen zijn (visueel) samengevat in de [Ambitie Helmond 2040](#). In de omgevingsvisie is dit uitgewerkt in een aantal integrale ambities.

Daarvan heeft de ambitie “Helmond als duurzame stad” ook raakvlakken met de bedrijfsvoering. In de uitwerking van deze ambitie is als beleidsdoel vastgelegd dat we toewerken naar een klimaatneutrale (in 2035), circulaire en klimaatbestendige (in 2050) stad. Dat willen we bereiken door energiebesparing [p49], duurzame opwek [p49], warmtetransitie [p52], duurzaam gebruik van boden en grondwatersysteem [p54] en duurzame mobiliteit [p55].

In de omgevingsvisie is ook in beeld gebracht welke instrumenten en rollen nodig zijn om onze ambitie voor een klimaatneutraal Helmond in 2035 te realiseren. We zetten in op:

- stimuleren en faciliteren van het terugdringen van fossiele brandstoffen en gebruik van duurzame energiebronnen;
- samenwerken, stimuleren (subsidies) en reguleren (duurzaamheidseisen stellen aan nieuwbouw) van collectieve energiesystemen en verduurzaming van de woningvoorraad
- een voortrekkersrol pakken voor de warmtetransitie en in de realisatie
- de regierol pakken op infrastructuur in de ondergrond.

Routekaart verduurzaming Vastgoed

Begin 2024 werd een routekaart vastgesteld voor de verduurzaming van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. In deze routekaart zijn 69 gebouwen in Helmond opgenomen, waaronder ook de panden die onderdeel uitmaken van dit klimaattransitieplan.

De routekaart beschrijft de strategie voor verduurzaming van deze panden. Hierbij hoort een tijdsplanning voor de uitvoering die voor de ‘grootschalige’ verduurzaming zoveel mogelijk aansluit op natuurlijke vervangingsmomenten vanuit de Meer Jaren Onderhoud Planning (MJOP). Dit om grote desinvesteringen door vroegtijdige onderhouds vervangingen te voorkomen. En ook bij regulier vervangingsonderhoud wordt gekeken naar een duurzamere uitvoeringen.

Uitzondering op deze strategie maken we voor:

- gebouwen die op de nominatie staan voor verkoop of waar een ontwikkeling plaatsvindt;
- monumenten, omdat de techniek op dit moment nog niet ver genoeg ontwikkeld is om deze grootschalig te verduurzamen. Hiervoor is lokaal beleid in ontwikkeling;
- gebouwen met stadsverwarming, want we gaan ervan uit dat de toevoer vanuit de stadsverwarming energieneutraal is of wordt in de toekomst.

Op basis van deze strategie is een lijst opgesteld voor de volgorde voor de verduurzaming van de panden die we in 2025 tot 2027 aanpakken. De werkelijke uitvoering van deze projecten kan variëren door verschillende factoren (zoals technische haalbaarheid, flora en fauna en netwerkcongestie). Na deze periode actualiseren we de routekaart.

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI)

In november 2022 heeft gemeente Helmond, samen met ruim 90 (semi-)overheidsorganisaties, het landelijk Manifest MVOI 2022-2025 ondertekend. Doel van het Manifest is om gezamenlijk impact te maken door het stimuleren van ambitieus maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen. Daarbij worden zes MVOI-thema's onderscheiden, waaronder de thema's klimaat en circulair (zie figuur 5).

Figuur 5: MVOI-thema's

Bij het thema klimaat gaat het om het voorkomen of minimaliseren van de uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen. En het leveren van een positieve bijdrage aan energiebesparing en de transitie naar duurzame energiebronnen. Bij het thema circulair gaat het om het helpen opbouwen van een circulaire economie. Dit verkleint de afhankelijkheid van nieuwe materialen, wat de energievraag vermindert en daarmee de CO₂-uitstoot.

Na ondertekening van het manifest MVOI hebben we een actieplan MVOI opgesteld. Ons actieplan bestaat uit twee delen:

1. Fundament:

bevat onder meer een algemeen deel met een toelichting op het onderwerp, de Helmondse ambities en de procesafspraken. Dit fundament wordt alleen gewijzigd als daar aanleiding voor is

2. Jaarplannen:

in de jaarplannen maken we concreet welke acties we gaan uitvoeren en welke aanbestedingen we gaan inzetten om onze doelstellingen te realiseren. Daarnaast nemen we op wat we al goed (blijven) doen. Deze jaarplannen worden jaarlijks geactualiseerd en gepubliceerd.

Om de continuïteit van het actieplan en de uitvoering van de acties te borgen hebben we een jaarlijkse Plan-Do-Check-Act-cyclus ingericht. De actieplannen en rapportages publiceren we op onze website: [Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen \(MVOI\)](#).

Mobiliteitsvisie

De [Mobiliteitsvisie 2040](#) (2024) gaat over hoe we ons in Helmond in de toekomst verplaatsen.

Met een transitie in de mobiliteit willen we de leefkwaliteit in de stad structureel verbeteren en op het gebied van duurzaamheid en klimaat goede stappen zetten. Fietzers en voetgangers komen in het beleid centraal te staan, aangevuld met een extra inzet op openbaar vervoer en deelmobiliteit. De ruimte voor de auto - die nu nog meer dan de helft van de openbare ruimte inneemt - kan zo geleidelijk kleiner worden. Vrijgekomen ruimte richten we in voor lopen, fietsen en verblijven. Deze visie vormt mede de basis voor het nieuwe interne mobiliteitsbeleid.

Intern mobiliteitsbeleid en wagenpark

De eerste uitgangspunten voor een visie op zakelijke mobiliteit in onze organisatie staat in de [Visie Stads kantoor in Beweging](#) (2019): "Uitgangspunt is dat we duurzaam vervoer voorrang geven."

In 2025 wordt gewerkt aan het uitwerken van (intern) mobiliteitsbeleid voor onze organisatie voor zakelijke reizen en woon-werkverkeer. Leidend hierbij zijn de uitslagen van een enquête onder medewerkers in 2024 en de [Mobiliteitsvisie 2040](#). Het belangrijkste uitgangspunt van management, directie en de OR bij het opstellen van het mobiliteitsbeleid is goed werkgeverschap. Daarnaast vinden zij het belangrijk dat we bijdragen aan duurzamer reizen, het verlagen van de parkeerdruk en het verhogen van de vitaliteit van medewerkers.

Er zijn op dit moment geen organisatie-brede afspraken of richtlijnen voor internationale reizen en verduurzaming van ons wagenpark. Informeel wordt voor internationale reizen het beleid van de VNG gehanteerd. Dit betekent concreet: alle reizen onder 500 km met de trein en niet meer dan 4 vluchten per projectleider per jaar. Afwijking alleen in overleg met manager (zie [Actieplan CO₂-Prestatieladder | VNG](#)).

Voor ons wagenpark gaan we in 2026 een Beleids-/verduurzamingsplan wagenpark opstellen.

Uitgangspunt is om bij aanschaf of vervanging van bedrijfsvoertuigen te kiezen voor zero-emissie voertuigen, of een duurzamere oplossing.

Enterprise architecture

In 2023 is het duurzaamheidsbeleid voor onze organisatie door onze directie verankerd in de visie op werken onder architectuur (Enterprise Architecture). Dit als middel om grip te krijgen en te houden op complexe veranderingen.

“We werken duurzaam“ is hierbij benoemd als één van de tien richtinggevende principes.

Dit betekent dat we kiezen voor toekomstbestendige oplossingen in de dienstverlening, de bedrijfsvoering en voor personele zaken. Vastgelegd is dat we dit (ondermeer) doen door maatschappelijk verantwoord inkopen, werken aan CO₂-neutraliteit en streven naar circulariteit.

5 Plan van Aanpak voor de korte termijn

Het plan van aanpak in dit klimaattransitieplan beschrijft de maatregelen voor de komende 1 tot 3 jaar (2025 – 2027) die de gemeente treft om de beschreven reductiedoelstellingen te behalen. De focus ligt op technische, organisatorische en gedragsmatige maatregelen die bijdragen aan het behalen van de korte-, middellange- en lange termijn doelstellingen zoals geformuleerd in dit klimaattransitieplan. Daarbij wordt ook gekeken naar innovaties, investeringen en interne beleidskeuzes die nodig zijn om deze maatregelen succesvol te implementeren.

Gezien de CO₂-footprint en de uitkomsten van de Energiebeoordeling ligt de focus van de reductiemaatregelen op de verduurzaming van panden en energiebesparing.

Naast de maatregelen voor scope 1 en 2 zijn ook een aantal lopende maatregelen op scope 3 opgenomen in deze maatregellijst.

5.1 Maatregelen overzicht

Tabel 2. Maatregelenoverzicht

Nr.	Maatregel	Jaar	Type maatregel	Reductiepotentie (ton CO ₂ of kWh energie)	Eindverantwoor- delijke
1	Vastgoed				
1.1	Sporthal de Braak onderzoek sloop / verhuur voor 10 jaar (business case)	2025	CO ₂ -reductie en energiebesparing	n/a	Teammanager Beleidsontwikkeling Sociaal Domein
1.2	Afstoten tijdelijke huisvesting Binnen Parallelweg GEREED	2025	CO ₂ -reductie en energiebesparing	27,6 ton CO ₂	Teammanager Vastgoed & Exploitaties
1.3	Verkoop Boscotondo bestuurcentrum GEREED	2025	CO ₂ -reductie en energiebesparing	59,2 ton CO ₂	idem
1.4	Sloop pand vm. Stadskantoor en Stadswacht GEREED	2025	CO ₂ -reductie en energiebesparing	40.336 kWh elektriciteit	idem
1.5	Verkoop 't Cour GEREED	2025	CO ₂ -reductie en energiebesparing	23,6 ton CO ₂	idem
1.6	Verduurzamen sportzaal Paulus Potterlaan	2026	CO ₂ -reductie en energiebesparing	11,2 ton CO ₂	idem
1.7	Verduurzamen Boscotondo Kunsthall	2025/2026	CO ₂ -reductie en energiebesparing	37,4 ton CO ₂	idem

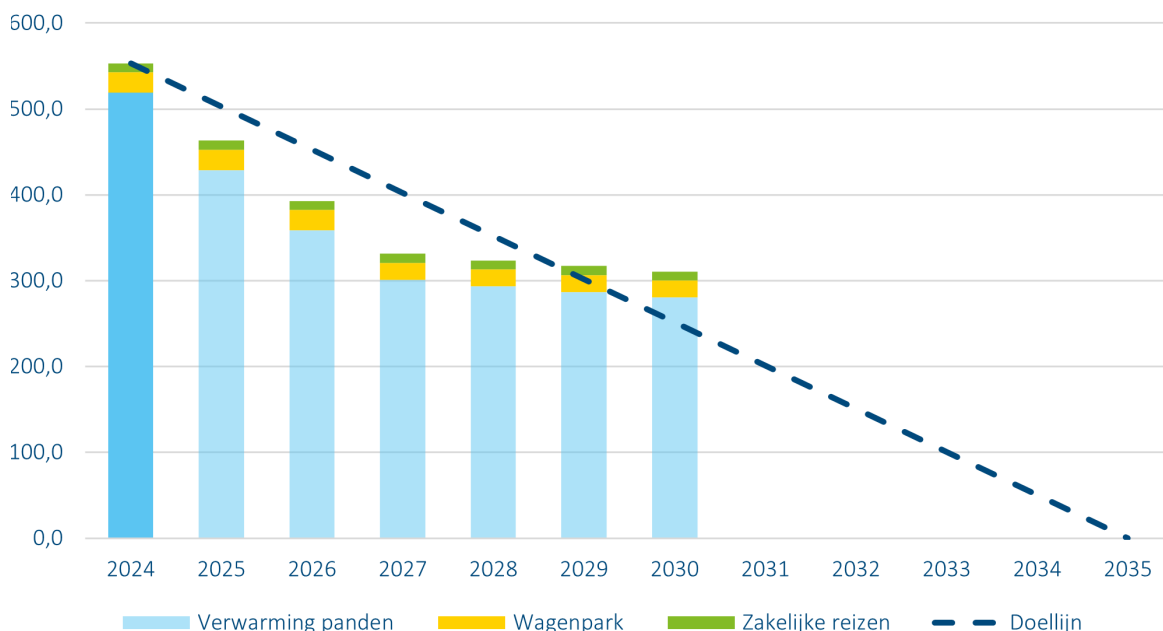
Nr.	Maatregel	Jaar	Type maatregel	Reductiepotentie (ton CO2 of kWh energie)	Eindverantwoordelijke
1.8	Implementeren Energiemonitorings-systeem, inclusief apart bemeteren panden (energieverbruik en opwek zonnepanelen)	2026	energiebesparing	n/a	idem
1.9	Evaluatie/actualisatie routekaart en onderzoek haalbaarheid versnellen	2026 / 2027	CO ₂ -reductie en energiebesparing	n/a	idem
2	Wagenpark				
2.1	Wagenparkbeheerder benoemen	2025/2026		n/a	Afdelingsmanager R&B
2.2	Beleids-/verduurzamingsplan wagenpark opstellen	2026	CO ₂ -reductie en energiebesparing	n/a	idem
2.3	Elektrificatie wagenpark	2027-2035	CO ₂ -reductie	4 ton CO2	idem
3	Overige en scope 3				
3.1	Verduurzamen en optimaliseren pompen en gemalen	doorlopend	energiebesparing	2% per jaar	Teammanager Asset & Beleid
3.2	Openbare verlichting overzetten naar LED	Doorlopend	energiebesparing	Maximaal 20% energiebesparing	idem
3.3	Onderzoek realisatie zonnepanelen bij sluizen	2025/2026	duurzame opwek	n/a	idem
3.4	Behoud / inkoop groene stroom	2026	duurzame opwek	0	idem
3.5	CO ₂ -Prestatieladder als subgunningscriterium voor bouwkundige werkzaamheden en preventief onderhoud; (uit Actieplan MVOI 2025)	Doorlopend miv 2026	CO ₂ -reductie en energiebesparing	n/a	Teammanager Vastgoed & Exploitaties

Nr.	Maatregel	Jaar	Type maatregel	Reductiepotentie (ton CO2 of kWh energie)	Eindverantwoordelijke
3.6	Zero emissie sloopmaterieel als subgunningscriterium uitvragen, onder meer bij de sloop van het stadion en zwembad De Wissen (uit Actieplan MVOI 2025)	2025 ev	CO ₂ -reductie	n/a	idem
3.7	Adviseren en sturen om nieuwbouw zoveel als mogelijk volgens de ENG-norm te bouwen (uit Actieplan MVOI 2025)	doorlopend	CO ₂ -reductie en energiebesparing	n/a	idem
3.8	Opstellen handboek duurzaam en netbewust bouwen maatschappelijk vastgoed	2025-2026	CO ₂ -reductie en energiebesparing	n/a	idem
3.9	Mobiliteitsbeleid en regelingen opzetten / aanpassen	2025/2026	CO ₂ -reductie en energiebesparing	n/a	Teammanager Mens & Organisatie

5.2 Prognose van de footprint op basis van de maatregelen

De effecten van de maatregelen zijn in de tijd doorgerekend en opgenomen in de prognose. Uit de cijfers blijkt dat de komende jaren ruim onder de doellijn blijven, gegeven dat de maatregelen ook daadwerkelijk worden uitgevoerd en de reductie ook werkelijk met de maatregelen wordt gerealiseerd. De werkelijke uitvoering van deze projecten is echter afhankelijk van verschillende factoren (zoals technische haalbaarheid, flora en fauna en netwerkcongestie). Hierover rapporteren we in de jaarlijkse voortgangsrapportage.

Figuur 6: Prognose ontwikkeling CO₂-footprint (ton CO₂) 2024 – 2035 ten opzichte van doellijn

5.3 Financiering

Om het klimaatbeleid tot een succes te maken en daarmee ook echt stappen te zetten is geld nodig. Bereidheid tot investeren is nodig, ook als dit soms niet geheel financieel rendabel is.

De maatregelen in dit klimaattransitieplan worden (grotendeels) gefinancierd uit de bestaande budgetten van de betreffende afdelingen en programma's. Aanvullende maatregelen, die nog niet zijn begroot, worden uitgewerkt in investeringsvoorstellen en via de reguliere begrotingscyclus ter besluitvorming voorgelegd. Afhankelijk van de besluitvorming over deze investeringsvoorstellen worden deze in de stuurcyclus meegenomen.

6 Samenwerking

Om het plan van aanpak te kunnen realiseren is met name besparing in het energiegebruik van de gebouwen nodig. Naast maatregelen op gebouw-niveau is daarbij ook verdere samenwerking in de regio van belang. Bijvoorbeeld voor het mogelijk maken van alternatieve bronnen van verwarming en de verduurzaming van stadswarmte.

Uit inventarisatie van bestaande samenwerkingsverbanden waarin de gemeente deelneemt bleek dat we deelnemen aan meer dan 30 samenwerkingen gericht op energie, klimaat en verduurzaming. Daarvan zijn 7 samenwerkingen in het bijzonder relevant zijn voor de bedrijfsvoering.

Op het gebied van energiebesparing richt de gemeente zich met name op implementatie van het energiemonitoringssysteem voor gebouwen, optimaliseren pompen en gemalen en verLEDding van de openbare verlichting.

Bij de nieuwbouw van panden wil de gemeente **energie besparen**, maar ook materialen gebruiken die hoog scoren op het gebied van circulariteit.

Invulling onder andere via:

- Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen.
- Convenant Biobased bouwen en telen in de MRE

Voor energiebesparen richt de gemeente zich vooral ook op bestaande woningen in de stad (OBE). Daarvoor werkt de gemeente samen met diverse partners. Invulling (o.a.):

- Energiehuis Slim Wonen
- Lokale prestatieafspraken met woningbouwcorporaties

Op het gebied van **opwek, gebruik en opslag van duurzame energie** is er behoefte aan samenwerking om meer te weten te komen over het potentie van oplossingen op regioniveau.

Invulling (o.a.):

- Regionale Energiestrategie MRE (RES)
- Brainport Development NV – energiesamenwerking
- Actieplan versnelling geothermie Noord-Brabant

Om meer impact te maken hecht de gemeente veel waarde aan samenwerkingen gericht **CO₂-reductie** in de stad en in de keten (scope 3 en overige beïnvloedbare emissies (OBE).

Invulling (o.a.):

- Klimaatmissie (Climate City Contract met gemeente Eindhoven ihkv NetZeroCities)
- Brainport Bereikbaar
- INDUSA

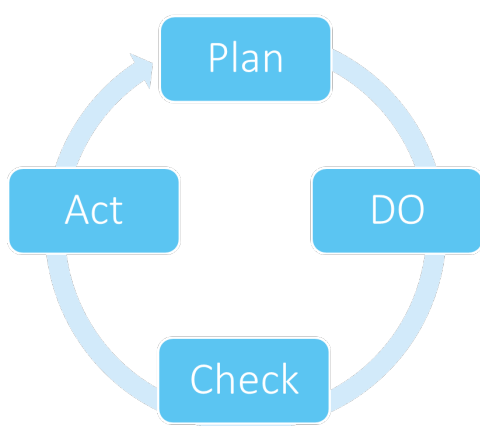
De volledige lijst samenwerkingen en daarbij betrokken personen is te vinden in het 'Overzicht Samenwerkingen Klimaat en Energie', opgenomen in het dossier voor de CO₂-Prestatieladder.

7 Verantwoordelijkheden en sturing

7.1 Stuurcyclus

Binnen de stuurcyclus van het CO₂-managementsysteem dat voor de CO₂-Prestatieladder is ingericht, wordt de Deming-circle (figuur 7) gevolgd om continue verbetering te borgen.

Figuur 7: Stuurcyclus van het energiemanagementsysteem

In de fases van de cyclus zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- **Plan:** Beleidsdoelstellingen vastleggen, keuze maken voor CO₂-reductiemaatregelen en deelname aan initiatieven;
- **Do:** Uitvoeren van de plannen die gemaakt zijn in de vorige fase;
- **Check:** Controleren of de plannen op de juiste manier zijn uitgevoerd. CO₂-footprint en Emissie-inventaris opstellen en periodieke rapportage schrijven;
- **Act:** Beleid waar nodig bijstellen en bijsturen op maatregelen en doelstellingen; documenten overeenkomstig actualiseren.

De projectleider is verantwoordelijk voor het jaarlijks doorlopen van de stuurcyclus, en het up-to-date houden van alle documenten. Een activiteitenbeschrijving van de verschillende fases in de stuurcyclus staat in het onderstaande overzicht (tabel 3).

De PDCA-cyclus, zoals deze gaat werken, is hierin vormgegeven voor de fase ná certificering. Om deze reden begint de cyclus bij de DO-stap. De activiteiten in de fase vóór certificering vallen in de PLAN-stap.

Tabel 3. Activiteiten en documenten per fase van de stuurcyclus

Activiteit	Bijbehorend document
Do	
Maatregelen scope 1 & 2 uitvoeren	SKAO-Maatregellijst
Communicatie-acties uitvoeren	Bewijsvoering communicatie-uitingen
Deelnemen aan initiatieven	Bewijsvoering deelname initiatieven
Check	
Organisatorische grenzen actualiseren	Memo Organisatorische grenzen Excel Verbonden Partijen
Operationele grenzen actualiseren (pandenlijst/ verhuisbewegingen)	Emissie-inventaris
Kwantificeringsmethode actualiseren	Datakwaliteitsmanagementplan
Emissie-inventaris opstellen incl. energiebalans	Emissie-inventaris
Voortgangsrapportage opstellen	Voortgangsrapport
Interne audit uitvoeren	Rapportage interne audit
Act	
Directiebeoordeling uitvoeren	Verslag directiebeoordeling
Bijsturen op basis van voortgang	Besluiten vanuit directiebeoordeling (vastgelegd in bijvoorbeeld notulen)
Externe Audit	Rapportage verbeterpunten / tekortkomingen
Plan	
Energiebeoordeling actualiseren	Energiebeoordeling
Klimaattransitieplan actualiseren	Klimaattransitieplan
Communicatieplan actualiseren	Communicatieplan

7.2 Sleutelpersonen en verantwoordelijkheden

Sleutelpersonen zijn medewerkers die dankzij hun rol of functie een significante invloed hebben, of kunnen hebben, op het CO₂- en energiebeleid, het energieverbruik, het verbruik, opslaan of opwekken van duurzame energie en/of op de CO₂-uitstoot van de organisatie. Onder medewerkers vallen ook personen die onder het gezag van de organisatie werkzaamheden verrichten.

Invulling van taken en verantwoordelijkheden voor CO₂-Prestatieladder trede 1 staat uitgewerkt in onderstaande tabel.

Tabel 4. Sleutelpersonen en hun rol of taak

Rol of taak	Sleutelpersoon
Bestuurlijk Opdrachtgever	College van B&W, Wethouder duurzaamheid
Ambtelijk Opdrachtgever	Directeur bedrijfsvoering
Gedelegeerd Opdrachtgever	Programmamanager Klimaat & Energie
Coördinatie implementatie en jaarlijkse PDCA-cyclus	Projectleider CO ₂ -Prestatieladder
Advies stuurcyclus en verbonden partijen	Projectcontroller*
Advies gegevensbeheer en datakwaliteit	Gegevensmakelaar*
Advies maatschappelijk verantwoord inkopen en opdrachtgeven	Adviseur MVOI*
Rapportage en advies zakelijke mobiliteit	HR Business Partner*
Rapportage en advies wagenpark	Wagenparkbeheerder (te benoemen)*
Rapportage en advies vastgoed	Energie analist**
Rapportage en advies assets openbare ruimte	Adviseur digitalisering en Openbare verlichting*
Advies circulariteit	Adviseur circulaire economie*
Advies projecten ingenieursbureau (scope 3)	Projectmanager ingenieursbureau, specialist duurzaamheid *
Advies en uitvoering communicatie	Communicatieadviseur duurzaamheid*

* Leden brede werkgroep CO₂-Prestatieladder

**Leden van het projectteam Implementatie CO₂-Prestatieladder Trede 1

De leden van de brede werkgroep komen jaarlijks 1 of 2 keer per jaar bijeen om de voortgang te bespreken en documenten te actualiseren. Vast agendapunt daarbij is ook het actueel houden van het inzicht in wettelijke verplichtingen.

De diverse documenten die onderdeel uitmaken van het CO₂-managementsysteem worden periodiek geactualiseerd zoals in onderstaande tabel weergegeven. Als onderdeel van de PDCA stuurcyclus worden dit plan en de onderliggende doelstellingen en maatregelen jaarlijks herzien waar nodig.

Tabel 5. Jaarlijkse actualisatie documenten: inhoud, planning en verantwoordelijkheden per document

Document	Inhoud	Verantwoordelijke	Maand
Memo Organisatorische grenzen Excel Verbonden Partijen	Overzicht van verbonden partijen binnen de organisatorische grenzen; methodiek en definitieve org. grens.	Projectleider	April
Kwaliteitsmanagementplan	Procedures voor opstellen Emissie-inventaris	Projectleider	Mei
Emissie-inventaris	Operationele grenzen, energiestromen, CO ₂ -footprint	Projectleider	Mei
Energiebeoordeling	Inventarisatie materiële energieverbruikers, mogelijke reductiemaatregelen	Projectleider	Mei
Klimaattransitieplan	Basisjaar; Doelstellingen, wettelijke verplichtingen; Reductiemaatregelen, verantwoordelijken hiervoor, sleutelpersonen, samenwerkingsbehoefte en stuurcyclus; maatregelenlijst en ambitieniveau	Projectleider	Juni
Voortgangrapportage	Beschrijving trends, voortgang en analyse	Projectleider	Mei
Communicatieplan	Stakeholderanalyse, communicatie doelen, -planning en -middelen	Communicatieadviseur Duurzaamheid	Juli/ augustus
Bewijsvoering communicatie-uitingen	Communicatie-uitingen zoals gepubliceerd	Communicatieadviseur Duurzaamheid	jaarrond
Bewijsvoering deelname initiatieven / samenwerkingen	Notulen / agendaverzoek deelname	Sleutelpersonen	Jaarrond
Interne audit	Controle of het systeem en de uitvoering voldoet aan de eisen, identificeren van kansen voor verbetering	Externe adviseur in opdracht van programma-manager	September
Externe audit		Auditor van certificerende instelling in opdracht van programma-manager	November
Directiebeoordeling (verslag of notulen)	Directiebeoordeling met als input: de periodieke rapportage, de interne audit en als output: eventueel bijstellen van het energie-management programma en kwaliteitsmanagementplan	Directie	Oktober

7.3 Monitoring en meting

Als onderdeel van de stuurcyclus wordt jaarlijks de benodigde data verzameld om de Emissie-inventaris en CO₂-footprint op te stellen. Deze vormt input voor de periodieke rapportage, communicatie-uitingen, interne audit en directiebeoordeling. In het Datakwaliteitsmanagementplan staat de methodiek voor het opstellen van de Emissie-inventaris beschreven.

7.4 Afwijkingen, corrigerende en preventieve maatregelen

Op basis van de periodieke rapportages en de interne audit worden de nodige corrigerende en preventieve maatregelen voorgesteld, die noodzakelijk zijn om de doelstellingen te behalen en aan de eisen van de CO₂-Prestatieladder te (blijven) voldoen. De corrigerende en preventieve maatregelen worden in de directiebeoordeling geëvalueerd en waar nodig aangevuld.

7.5 Documentatiesysteem

Het dossier voor de CO₂-Prestatieladder staat centraal opgeslagen in SharePoint / Teams, ingedeeld per invalshoek.

Bijlage 1 Onderbouwing ambitieniveau

Vanuit de CO₂-Prestatieladder dient een organisatie haar ambitieniveau te onderbouwen, zowel als eigen organisatie en in vergelijking met sectorgenoten.

Positie ten opzichte van sectorgenoten

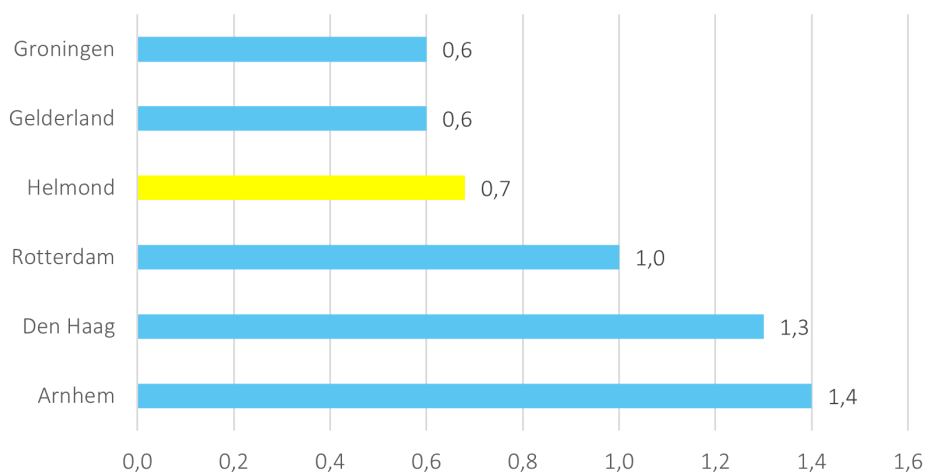
Er zijn momenteel ongeveer 35 gemeenten gecertificeerd op de CO₂-prestatieladder, waarvan het merendeel op niveau 3 van het Handboek 3.1. De gemeente Helmond is één van de eerste gemeente die bezig is met een certificering op trede 1 van het nieuwe Handboek 4.0.

Relevant voor vergelijking zijn vooral sectorgenoten met meer dan 750 medewerkers die zijn gecertificeerd voor de CO₂-prestatieladder. De beschikbaarheid van gegevens over de nieuwe vereisten in Handboek 4.0 is echter beperkt, aangezien er nog geen sectorgenoten gecertificeerd zijn volgens Handboek 4.0. Voor het vergelijken van het ambitieniveau hebben we daarom nader gekeken naar 5 organisaties, gemeenten en provincies, waarvan gegevens beschikbaar waren.

Tabel 1. Reductiedoelstelling sectorgenoten

Overheid	Naam	Reductiedoelstelling
Gemeente	Arnhem	70% CO ₂ -reductie in 2026 en 85% CO ₂ -reductie in 2030 ten opzichte van 2018.
Gemeente	Rotterdam	Totale CO ₂ -uitstoot van de eigen bedrijfsvoering in 2030 met 55% verlagen ten opzichte van 2019
Provincie	Groningen	100% CO ₂ -reductie van Scope 1 en Scope 2 emissies en zakelijke reizen in 2035, ten opzichte van 2021.
Provincie	Gelderland	80% minder CO ₂ uitstoten in 2030 bij de eigen bedrijfsvoering.
Gemeente	Den Haag	In 2027 30% minder CO ₂ dan in 2023.

De doelstellingen tussen de verschillende overheidsinstanties zijn voornamelijk gefocust op het reduceren van de eigen bedrijfsvoering (scope 1 en 2) waarvan de gemeente Arnhem nu de meest ambitieuze doelstelling heeft om een reductie van 85% te realiseren in 2030. De gemeente Helmond sluit zich aan bij de landelijke reductie doelstelling van 55% wat een solide basis vormt en vergelijkbaar is als gemeente Rotterdam.

Figuur 1: ton CO₂-uitstoot (scope 1 en 2) per FTE – gegevens van tussen 2023 en 2024.

Bij het vergelijken van de CO₂-uitstoot per FTE tussen de gemeenten Helmond, Arnhem, Rotterdam, Den Haag, Groningen en de provincie Gelderland, vallen duidelijke verschillen op die grotendeels voortkomen uit operationele kenmerken van de organisaties. Gemeente Arnhem heeft met 1,4 ton CO₂ per FTE de hoogste uitstoot, wat vermoedelijk samenhangt met een relatief klein aantal FTE's in verhouding tot een omvangrijk en energie-intensief vastgoedportfolio. Ook Den Haag (1,3 ton CO₂/FTE) en Rotterdam (1,0 ton CO₂/FTE) zitten aan de hogere kant, mogelijk door hun stedelijke schaal, infrastructuur en takenpakket. Daartegenover staan Groningen en Gelderland, die met 0,6 ton CO₂ per FTE aanzienlijk lager scoren. Helmond bevindt zich hier in de buurt met 0,68 ton CO₂ per FTE.

Maatregellijst

Bij het vergelijken van de SKAO-maatregelen valt op dat er aanzienlijke verschillen zijn in ambitie, detailniveau en focus. Helmond laat een evenwichtige aanpak zien, met duidelijke inzet op elektrificatie van het wagenpark, verduurzaming van gemeentelijke gebouwen en circulaire aanbesteding. Deze maatregelen sluiten goed aan bij de landelijke klimaatdoelstelling van 55% CO₂-reductie in 2030 en vormen een solide basis voor certificering onder Handboek 4.0. Arnhem onderscheidt zich met een zeer uitgebreide en concrete maatregelenlijst, waaronder biobased isolatie, ketenreductie in GWW-projecten en volledige overstap op regionaal opgewekte groene stroom. Rotterdam en Den Haag beschikken eveneens over brede pakketten, maar leggen minder nadruk op ketenmaatregelen en circulaire toepassingen. Provincie Groningen richt zich vooral op lange termijn klimaatneutraliteit, maar is minder expliciet in SKAO-maatregelen. Provincie Gelderland valt op door haar regionale samenwerking in ketens zoals Betonketen Gelderland en Bouwcirculair.

In deze context positioneert Helmond zich als een organisatie die haar klimaatambities koppelt aan praktische uitvoerbaarheid. Waar sommige gemeenten al ver gevorderd zijn in ketenverduurzaming, bevindt Helmond zich in een fase waarin de basis stevig wordt gelegd, met ruimte voor verdere verdieping en verbreding van de SKAO-aanpak.

Conclusie

Uit de vergelijking tussen zes overheidsorganisaties – Helmond, Arnhem, Rotterdam, Den Haag, Groningen en Gelderland – blijkt dat de gemeente Helmond zich onderscheidt als een organisatie met een gebalanceerde en realistische klimaatstrategie. De CO₂-uitstoot van 0,68 ton per FTE van Helmond duidt op een efficiënte bedrijfsvoering en een relatief lage klimaatimpact per medewerker. In combinatie met de keuze om zich te certificeren op trede 1 van het nieuwe Handboek 4.0 en de aansluiting bij de nationale reductiedoelstelling van 55% in 2030, laat Helmond zien dat het haar klimaatambities stevig verankert in beleid én uitvoering.

In vergelijking met sectorgenoten zoals Arnhem (1,4 ton CO₂/FTE, 85% reductiedoelstelling) en Den Haag (1,3 ton CO₂/FTE, 30% reductie in 2027), toont Helmond een meer evenwichtige verhouding tussen ambitie en haalbaarheid. Ook in de SKAO-maatregelenlijst komt Helmond goed naar voren, met concrete acties op het gebied van elektrificatie, verduurzaming van vastgoed en circulaire aanbesteding. Uit de CO₂ Prestatieladder-maatregelenlijst blijkt dat Helmond al **14 maatregelen in categorie A, 6 in categorie B en 4 in categorie C** heeft uitgevoerd of ingepland. Waar sommige gemeenten al ver gevorderd zijn in ketenverduurzaming en anderen nog in de opbouwfase zitten, positioneert Helmond zich als een organisatie die de basis op orde heeft en klaar is voor verdere verdieping. Deze analyse benadrukt dat Helmond niet alleen voldoet aan de eisen van de CO₂-Prestatieladder, maar ook een voorbeeldfunctie kan vervullen voor andere gemeenten die hun klimaatbeleid willen versterken op een realistische en uitvoerbare manier. Op basis van onze (voor)genomen maatregelen en CO₂-intensiteitswaarde beschouwen wij Gemeente Helmond middenmoter richting koploper.

